

JU Priroda Varaždinske županije partner u novom EU projektu za obnovu „europske Amazone“ vrijednom 20 milijuna eura

20.10.2023

Javna ustanova Priroda Varaždinske županije jedan je od ukupno 17 partnera u novom međunarodnom EU projektu „Life Restore for MDD“, vrijednom čak 20 milijuna eura. Provođenje projekta započelo je ovoga mjeseca, a 17 institucija iz pet država Europe će sljedećih pet godina surađivati na obnovi riječnog ekosustava i njegovih jedinstvenih poplavnih šuma uz rijeke Muru, Dravu i Dunav.

Izravni je to odgovor na biološku i ekološku degradaciju vlažnih i šumskih staništa uz tri rijeke, često nazivane „Europskom Amazonom“, na području koje je zaštićeno na razini Austrije, Slovenije, Hrvatske, Mađarske i Srbije kao prvi petodržavni UNESCO-ov rezervat biosfere.

Uz javne ustanove iz područja očuvanja prirode, voda, šuma i regionalnog upravljanja, partneri na projektu su i sveučilišta te nevladine organizacije predvođene WWF Austrijom i Zelenim Osijekom. S 20 milijuna eura se u pet godina planira obnoviti 29 lokacija uz rijeke, s ciljem uspostavljanja 2.472 hektara otpornijih poplavnih šuma, kao i ponovnog

povezivanja 54.230 metara riječnih rukavaca i distribucije 966.000 m³ sedimenta s ciljem stvaranja novih šljunčanih i pješčanih sprudova. Ove aktivnosti ne samo da će osigurati vrijedna staništa za rijetke vrste riba i ptica, nego će ponovno uspostaviti zdravije poplavne šume i povećati njihovu otpornost na isušivanje.

Projektne aktivnosti u Varaždinskoj županiji uključuju i utvrđivanje postojećeg stanja invazivnih stranih biljnih vrsta na području zaštićenog područja Dravske park-šume u Varaždinu, kao i njihovo aktivno uklanjanje i praćenje stanja u razdoblju od pet godina.

- Invazivne strane vrste su danas jedna od najvećih prijetnji. One mijenjaju svijet brže nego ikada i jedan su od najupečatljivijih pokazatelja negativnog utjecaja ljudskih aktivnosti na prirodu. Stoga su aktivnosti partnera na ovom projektu usmjerene i na njihovo uklanjanje, a upravo u cilju ponovne uspostave zdravijih ekosustava - rekla je Sanja Kopjar, ravnateljica Javne ustanove Priroda Varaždinske županije.

Važan segment u očuvanju bioraznolikosti je i edukacija, odnosno podizanje svijesti javnosti o prirodnim vrijednostima i potrebi za očuvanjem vrsta i staništa.

- Uloga pojedinca u zaštiti prirode neizmerno je važna, takvu svijest i ponašanje treba razvijati od najranije dobi. Upravo zato projektne aktivnosti Javne ustanove Priroda Varaždinske županije uključuju i uspostavu te provođenje edukativnih programa tzv. Škole uz rijeku – ističe Sanja Kopjar.

Dodajmo da su rijeke Mura, Drava i Dunav karakteristične po prostranim poplavnim šumama, najvećim u cijelom slivu rijeke Dunav. One su utočište najveće populacije orlova štekavaca i ugrožene crne rode u Europi. Složeni ekosustavi ovih rijeka, sa šljunčanim i pješčanim sprudovima, otocima, mrtvicama i poplavnim livadama, imaju nevjerojatno bogatu bioraznolikosti. Oni također služe kao ključna usputna stanica za više od 250.000 ptica selica godišnje.

Osim toga, dobro očuvana poplavna područja igraju ključnu ulogu u osiguravanju čiste pitke vode i zaštiti od poplava posebno u kontekstu brzorastućih klimatskih promjena. Nažalost, loše upravljanje riječnim tokovima u povijesti, prekomjerna eksploatacija poplavnih šuma i širenje invazivnih vrsta predstavljaju stalne prijetnje ovim ključnim ekosustavima i lokalnim zajednicama koje oni podržavaju.

Projekt "LIFE RESTORE for MDD" značajno doprinosi Europskom zelenom planu te provedbi EU Strategije bioraznolikosti 2030. i EU Zakonu o obnovi prirode koji je u postupku donošenja. Na ovaj način pet zemalja uključenih u provedbu projekta dokazuje kako mogu surađivati na obnovi ključnih ekosustava za dobrobit prirode i ljudi.

S 930.000 hektara koji se prostiru na 700 kilometara rijeka Mure, Drave i Dunava, rezervat biosfere koji je proglasio UNESCO već je naglasio značajan iskorak u prekograničnom očuvanju prirode. Nadovezujući se na ovo postignuće, projekt "LIFE RESTORE for MDD" ima za cilj podići predanost čovjeka prirodi na višu razinu kako bi inicijative obnove staništa mogle učinkovito odgovoriti globalnim izazovima kao što su degradacija staništa, klimatske promjene i gubitak biološke raznolikosti.

Informacije o projektu:

Projekt "LIFE RESTORE for MDD" inicijativa je suradnje između Austrije, Slovenije, Hrvatske, Mađarske i Srbije, usmjerena na očuvanje i obnovu poplavnih šuma duž rijeka Mura-Drava-Dunav. Sufinanciran kroz program LIFE Europske unije, projekt je započeo 1. listopada 2023. i trebao bi završiti 30. rujna 2028. S ukupnim proračunom od 20 024 000 eura, projektni konzorcij uključuje 17 partnerskih organizacija. Primarni cilj mu je suzbiti degradaciju staništa i osigurati dugoročni opstanak kritičnih ekosustava u UNESCO-vom rezervatu biosfere Mura-Drava koji obuhvaća 17 područja Natura 2000 i drugih zaštićenih područja koja se prostiru na ukupno 210.000 hektara.

Kako bi ostvario svoje ciljeve, projektom je planirano provesti 29 ciljanih mjera, kao što su ponovno povezivanje riječnih rukavaca, proširenje riječnih korita i transformacija šuma topola u prirodni obalna staništa. Ove aktivnosti obnove bit će podržane sveobuhvatnim komunikacijskim alatima, obrazovanjem o okolišu i stalnim monitoringom.

Projektni partneri:

WWF Austrija (Glavni Partner)

Zavod za zaštitu prirode Republike Slovenije

Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava

WWF Mađarska

Slovenska agencija za vode

Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek

Hrvatske vode

Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Ured vlade pokrajine Štajerske

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom

Virovitičko-podravske županije

Javno preduzeće "Vojvodinašume"

Slovenski državni gozdovi d.o.o

Regionalna razvojna agencija Jugoistočne Štajerske - Štajerska vulkanska zemlja

Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode Koprivničko-križevačke županije

Javna ustanova "PRIRODA Varaždinske županije"

Međimurska priroda – Javna ustanova za zaštitu Prirode

Uprava Nacionalnog parka Balaton-felvidéki

Savjetodavno tijelo projekta:

Upravni odbor 5-državnog Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav koji predstavljaju odgovarajuća ministarstva okoliša pet zemalja (TBR MDD Steering Committee)

O UNESCO-vom 5-državnom Rezervatu biosfere Mura – Drava - Dunav

UNESCO-ov 5-državni Rezervat biosfere Mura-Drava-Dunav je prvi svjetski transnacionalni rezervat biosfere priznat od strane UNESCO-a, koji obuhvaća pet europskih zemalja: Austriju, Sloveniju, Hrvatsku, Mađarsku i Srbiju. Pokrivajući impresivnih 930.000 hektara, ovo zaštićeno područje proteže se 700 kilometara duž rijeka Mure, Drave i Dunava. Često nazivana "Europskom Amazonom", ova riječna zaštićena zona jedna je od najprostranijih u Europi. Središte parka čini 280.000 hektara zaštićenih riječnih krajolika. Okolne prijelazne zone, ukupne površine oko 650.000 hektara, nude potencijalne mogućnosti za održivu poljoprivredu, šumarstvo i eko-turizam. Poznato po svojoj bogatoj biološkoj raznolikosti, područje se može pohvaliti najvećom populacijom orlova štekavaca u Europi, s više od 150 parova koji se gnijezde, i služi kao utočište za više od četvrt milijuna vodenih ptica selica. Uspostava ovog rezervata biosfere predstavlja monumentalni

zajednički napor u zaštiti i očuvanju europske prirode, nastojeći uravnotežiti zaštitu okoliša s održivim regionalnim rastom i razvojem.